

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 12ης Ιανουαρίου 1995*

Στην υπόθεση T-102/92,

Viho Europe BV, εταιρία ολλανδικού δικαίου με έδρα το Μάαστριχτ (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τον Werner Kleinmann, δικηγόρο Στουτγάρδης, με αντικλήτους στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Dupong και τους συνεργάτες του, 14 A, rue des Bains,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Bernd Langeheine και Berend Jan Drijber, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενοι από τον H. J. Freund, δικηγόρο Φραγκφούρτης επί του Μάιν, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από την

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Parker Pen Ltd, εταιρία αγγλικού δικαίου με έδρα το Newhaven (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από την Carla Hamburger, δικηγόρο Άμστερνταμ, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Marc Loesch, 11, rue Goethe,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της από 30 Σεπτεμβρίου 1992 αποφάσεως της Επιτροπής περί απορρίψεως της καταγγελίας της Viho Europe BV, με την οποία η εταιρία αυτή ζήτησε να διαπιστωθεί ότι η εταιρία Parker Pen Ltd και οι θυγατρικές της παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/32.725 — Viho/Parker Pen II),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Schintgen, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas, H. Kirschner, B. Vesterdorf και C. W. Bellamy, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 3ης Μαΐου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

- 1 Η προσφεύγουσα, η εταιρία ολλανδικού δικαίου Viho Europe BV (στο εξής: Viho), ασχολείται με τη χονδρική πώληση, την εισαγωγή και την εξαγωγή ειδών γραφείου.
- 2 Η API SpA (στο εξής: API), εταιρία ιταλικού δικαίου, πωλεί είδη γραφείου και διαθέτει δίκτυο διανομής κυρίως στην Ιταλία. Η εταιρία αυτή ασχολείται από το 1949 με τη διανομή στην Ιταλία προϊόντων κατασκευαζομένων από την Parker Pen Ltd.
- 3 Η Herlitz AG (στο εξής: Herlitz), εταιρία γερμανικού δικαίου, κατασκευάζει ευρεία ποικιλία ειδών γραφείου και συναφών προϊόντων, ενώ διανέμει επίσης προϊόντα άλλων κατασκευαστών, ιδίως προϊόντα κατασκευαζόμενα από την Parker Pen Ltd.
- 4 Η Parker Pen Ltd (στο εξής: Parker), εταιρία αγγλικού δικαίου, κατασκευάζει ευρεία ποικιλία στυλογράφων και άλλων συναφών ειδών, τα οποία πωλεί σε όλη την Ευρώπη μέσω των θυγατρικών της ή μέσω ανεξάρτητων διανομέων. Η πώληση και η διανομή στο εμπόριο ειδών Parker μέσω των θυγατρικών της, καθώς και η πολιτική των θυγατρικών της σχετικά με το προσωπικό, ελέγχονται από μια περιφερειακή ομάδα την οποία αποτελούν τρεις διευθυντές, ήτοι ένας περιφερειακός διευθυντής, ένας οικονομικός διευθυντής και ένας διευθυντής μάρκετινγκ. Ο περιφερειακός διευθυντής είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της μητρικής εταιρίας.
- 5 Η Viho, αφού επιχείρησε χωρίς επιτυχία να συνάψει εμπορικές σχέσεις με την Parker και να προμηθευθεί προϊόντα Parker υπό συνθήκες αντίστοιχες προς

εκείνες που ισχύουν για τις θυγατρικές και τους ανεξάρτητους διανομείς της Parker, υπέβαλε στις 19 Μαΐου 1988 καταγγελία βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), με την οποία προσήψε στην Parker ότι απαγορεύει τις εξαγωγές των προϊόντων της από τους διανομείς της, ότι προβαίνει σε κατανομή της κοινής αγοράς σε εθνικές αγορές των κρατών μελών και ότι διατηρεί στις εγχώριες αγορές τεχνητά υψηλές τιμές για τα προϊόντα Parker.

- 6 Κατόπιν της καταγγελίας αυτής, η Επιτροπή κίνησε διοικητική διαδικασία για την εξέταση των συμφωνιών μεταξύ της Parker και των ανεξάρτητων διανομέων της.
- 7 Στις 22 Μαΐου 1991 η Viho υπέβαλε κατά της Parker νέα καταγγελία, που πρωτοκολλήθηκε στις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 29 Μαΐου 1991, με την οποία ισχυρίστηκε ότι η πολιτική διανομής της Parker, που συνίσταται στον εκ μέρους των θυγατρικών της περιορισμό της διανομής των προϊόντων Parker σε καθορισμένες περιοχές, συνιστά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ (που κατέστη στη συνέχεια Συνθήκη ΕΚ, στο εξής: Συνθήκη).
- 8 Κατόπιν των παρατηρήσεων που υπέβαλε η Parker στις 16 Απριλίου και στις 31 Μαΐου 1991, απαντώντας σε ανακοίνωση των αιτιάσεων που της απευθύνθηκε στις 21 Ιανουαρίου 1991, στο πλαίσιο της έρευνας σχετικά με τις συμφωνίες μεταξύ της Parker και των ανεξάρτητων διανομέων της, πραγματοποιήθηκε στις 4 Ιουνίου 1991 στις Βρυξέλλες ακρόαση στην οποία μετέσχαν εκπρόσωποι της Viho, της API, της Herlitz και της Parker.
- 9 Με τις συμπληρωματικές παρατηρήσεις τις οποίες υπέβαλε στις 21 Ιουνίου 1991 κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η Parker δέχθηκε ότι, στο εσωτερικό του ομίλου Parker, οι υποβαλλόμενες από τους εγκατεστημένους σε κάθε χώρα πελάτες παραγγελίες παραπέμπονται στις κατά τόπους θυγατρικές της Parker, καθόσον οι εταιρίες αυτές θεωρούνται ότι είναι καλύτερα σε θέση να ασχολούνται με τέτοιες παραγγελίες. Έτσι η Viho, ολλανδική εταιρία, υπέβαλε καταρχάς παραγγελία στη γερμανική θυγατρική της Parker, αλλά η εταιρία αυτή την παρέπεμψε στην ολλανδική θυγατρική της Parker, που ασχολείται με τις σχετικές παραγγελίες.

- 10 Στις 5 Μαρτίου 1992 η Επιτροπή πληροφόρησε τη Viho, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37), ότι επρόκειτο να απορρίψει την από 22 Μαΐου 1991 καταγγελία, με την αιτιολογία ότι οι θυγατρικές της Parker εξαρτώνται πλήρως από την Parker Pen Ltd UK και ότι δεν έχουν πραγματική αυτοτέλεια. Θεωρώντας ότι το ακολουθούμενο από την Parker σύστημα διανομής δεν υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου, οπότε αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η Επιτροπή δήλωσε ότι εκτιμά ότι το εν λόγω σύστημα διανομής δεν βαίνει πέραν της συνήθους κατανομής των δραστηριοτήτων στο εσωτερικό ενός ομίλου επιχειρήσεων. Ανέφερε επίσης ότι, για να καταλήξει ενδεχομένως σε διαφορετικό συμπέρασμα, θα έπρεπε προηγουμένως να προβεί σε νέες έρευνες και εξακριβώσεις.
- 11 Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε στην Επιτροπή στις 6 Απριλίου 1992, η Viho αμφισβήτησε ότι η πολιτική του ομίλου Parker να παραπέμπει τους πελάτες στις κατά τόπους θυγατρικές αποτελεί καθαρά εσωτερικής φύσεως ενέργεια, καθόσον τούτο στερεί τους τρίτους από την ελευθερία να προμηθεύονται τα σχετικά προϊόντα από όποια πηγή επιθυμούν εντός της κοινής αγοράς και τους υποχρεώνει να τα προμηθεύονται αποκλειστικά από τη θυγατρική του τόπου εγκαταστάσεώς τους. Καίτοι τίποτα δεν εμποδίζει έναν όμιλο να οργανώνει ελεύθερα το σύστημα διανομής του, αναθέτοντας σε θυγατρική εταιρία τη διάθεση στο εμπόριο των προϊόντων του εντός κράτους μέλους, πλὴν όμως ο όμιλος αυτός δεν μπορεί να υποχρεώνει τους αγοραστές να προμηθεύονται τα εν λόγω προϊόντα αποκλειστικά από ορισμένη θυγατρική, ειδάλλως ενεργεί κατά κατάχρηση του σχετικού δικαιώματός του.
- 12 Στις 15 Ιουλίου 1992, η Επιτροπή, απαντώντας στην από 19 Μαΐου 1988 καταγγελία της Viho, εξέδωσε την απόφαση 92/426/ΕΟΚ, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (υπόθεση IV/32.725-Viho/Parker Pen, ΕΕ L 233, σ. 27), με την οποία, αφενός, διαπίστωσε ότι η Parker και η Herlitz παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης προβλέποντας απαγόρευση εξαγωγής σε συμφωνία που συνήψαν μεταξύ τους και, αφετέρου, επέβαλε πρόστιμο 700 000 ECU στην Parker και 40 000 ECU στην Herlitz. Επί των προσφυγών τις οποίες άσκησαν η Herlitz και η Parker στις 16 και στις 24 Σεπτεμβρίου 1992 κατά της αποφάσεως αυτής, εκδόθηκαν δύο αποφάσεις του Πρωτοδικείου στις 14 Ιουλίου 1994, Herlitz κατά Επιτροπής και Parker κατά Επιτροπής (αντίστοιχα T-66/92, Συλλογή 1994, σ. II-531, και T-77/92, Συλλογή 1994, σ. II-549), που έχουν εν τω μεταξύ αποκτήσει την ισχύ του δεδικασμένου.

Η προσβαλλόμενη απόφαση

- 13 Στις 30 Σεπτεμβρίου 1992, η Επιτροπή απέρριψε την από 22 Μαΐου 1991 καταγγελία της Viho. Με την απόφασή της η Επιτροπή θεώρησε ότι το ενιαίο σύστημα διανομής που εισήγαγε η Parker για την οργάνωση των πωλήσεων των προϊόντων της στη Γερμανία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ισπανία και τις Κάτω Χώρες μέσω των εγκατεστημένων στα κράτη αυτά θυγατρικών της πληροί τις προϋποθέσεις που καθόρισε το Δικαστήριο ώστε να μην έχει εφαρμογή το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, με την αιτιολογία ότι «οι θυγατρικές αποτελούν με τη μητρική εταιρία μία οικονομική μονάδα, στην οποία οι θυγατρικές δεν μπορούν να καθορίζουν αυτόνομα τη συμπεριφορά τους στην αγορά» και ότι, «εξάλλου, ο καταμερισμός σε καθορισμένες γεωγραφικές περιοχές της αρμοδιότητας κάθε μιας από τις θυγατρικές της Parker για τη διενέργεια των πωλήσεων δεν υπερβαίνει τα όρια του υπό κανονικές συνθήκες θεωρούμενου ως αναγκαίου για την εξασφάλιση της ορθής κατανομής των δραστηριοτήτων στο εσωτερικό ενός ομίλου». Η Επιτροπή δέχθηκε επίσης ότι η Parker μπορούσε να αρνηθεί στη Viho την πώληση των προϊόντων της στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχυαν για τους ανεξάρτητους διανομείς της, χωρίς αυτό να προσκρούει στην απαγόρευση των συμπράξεων.
- 14 Υπό τις συνθήκες αυτές η Viho άσκησε την παρούσα προσφυγή, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 30 Νοεμβρίου 1992.
- 15 Με έγγραφο της 21ης Απριλίου 1993, η προσφεύγουσα, η οποία δεν κατέθεσε υπόμνημα απαντήσεως εντός της ταχθείσας από το Πρωτοδικείο προθεσμίας, ζήτησε νέα προθεσμία για την κατάθεση υπομνήματος απαντήσεως.
- 16 Με διάταξη του Πρωτοδικείου της 12ης Μαΐου 1993 διεξήχθη εκ νέου η έγγραφη διαδικασία.
- 17 Με διάταξη της 16ης Σεπτεμβρίου 1993, επετράπη η παρέμβαση της Parker υπέρ της Επιτροπής.

- 18 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 19 Οι διάδικοι ανέπτυξαν τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 3ης Μαΐου 1994.

Αιτήματα των διαδίκων

20 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

1) να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής της 30ής Σεπτεμβρίου 1992·

2) να υποχρεώσει την Επιτροπή να απαγορεύσει στην Parker, αφενός, να υποχρεώνει τις εγκατεστημένες στα διάφορα κράτη μέλη της Κοινότητας θυγατρικές της να περιορίζουν τη διανομή των προϊόντων Parker στη δική τους εδαφική περιοχή και, αφετέρου, να τις υποχρεώνει να παραπέμπουν στην εγκατεστημένη στο κράτος καταγωγής του πελάτη θυγατρική της Parker κάθε αίτημα παροχής πληροφοριών που αφορά προμήθεια ή παραγγελία προερχόμενη από πελάτες εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη·

3) να υποχρεώσει την Επιτροπή να επιβάλει στην Parker την υποχρέωση να πωλεί τα προϊόντα της στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους ανεξάρτητους αποκλειστικούς διανομείς της ή τις θυγατρικές της στα διάφορα κράτη μέλη.

21 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας ζήτησε να καταδικαστεί η καθής στα δικαστικά έξοδα.

22 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- 1) να απορρίψει την προσφυγή·
- 2) να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

23 Η παρεμβαίνουσα Parker ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- 1) να απορρίψει την προσφυγή της προσφεύγουσας ως απαράδεκτη ή, ενδεχομένως, ως αβάσιμη·
- 2) να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα της παρεμβάσεως.

Επι του παραδεκτού

Σύνοψη της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

24 Η καθής προβάλλει ένσταση απαραδέκτου, επειδή με το δεύτερο και το τρίτο αίτημα του δικογράφου της προσφυγής ζητείται από το Πρωτοδικείο να υποχρεώσει την Επιτροπή να αναγκάσει την Parker να περιορίσει την εμπορική δραστηριότητα των θυγατρικών της στις εθνικές τους αγορές και να επιβάλει την υποχρέωση στην Parker να εφοδιάζει την προσφεύγουσα στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους ανεξάρτητους διανομείς της ή τις θυγατρικές της.

- 25 Στηριζόμενη στη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου (απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιουνίου 1986, 53/85, AKZO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 1965, σκέψη 23, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Νοεμβρίου 1992, T-16/91, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2417, σκέψη 17), η καθής διατείνεται ότι, στο πλαίσιο του βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των κοινοτικών οργάνων, το Πρωτοδικείο δεν έχει αρμοδιότητα να επιβάλει τέτοιες υποχρεώσεις, δεδομένου ότι η Επιτροπή υποχρεούται εν πάση περιπτώσει, σε περίπτωση ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της αποφάσεως σύμφωνα με το άρθρο 176 της Συνθήκης.
- 26 Η προσφεύγουσα, η οποία υπενθυμίζει ότι ζήτησε ρητά με το δικόγραφο της προσφυγής της την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, υποστηρίζει ότι όλα τα αιτήματα είναι παραδεκτά, καθόσον τα μέτρα που ζητεί από την Επιτροπή είναι νόμιμα και δεν αποτελούν απόφαση υπαγομένη στη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής. Θεωρεί, συνεπώς, ότι τα αιτήματά της εμπίπτουν στον έλεγχο νομιμότητας του οποίου η άσκηση εναπόκειται στο Πρωτοδικείο.
- 27 Η παρεμβαίνουσα, η οποία υποστηρίζει τα αιτήματα της Επιτροπής, θεωρεί ότι το δεύτερο και το τρίτο αίτημα της προσφεύγουσας είναι απαράδεκτα, καθόσον η μόνη συνέπεια την οποία μπορεί να έχει, στο πλαίσιο του αστικού δικαίου, η τέλεση παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης είναι η ακυρότητα της συμφωνίας που προβλέπεται από το άρθρο 85, παράγραφος 2 (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, T-24/90, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2223, σκέψη 50).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 28 Πρέπει να υπομνησθεί ότι από πάγια νομολογία του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως στηριζόμενης στο άρθρο 173 της Συνθήκης, το Πρωτοδικείο είναι αναρμόδιο να απευθύνει διαταγές στα κοινοτικά όργανα (βλ. ως πλέον πρόσφατη την απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Νοεμβρίου 1993, T-56/92, Koelman κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-1267, σκέψη 18).

- 29 Επομένως, το δεύτερο και το τρίτο αίτημα του δικογράφου της προσφυγής, με τα οποία ζητείται από το Πρωτοδικείο, αφενός, να διατάξει την Επιτροπή να απαγορεύσει στην Parker να περιορίζει τη διανομή των προϊόντων της από τις θυγατρικές της στην εθνική εδαφική περιφέρεια της κάθε μιας και, αφετέρου, να υποχρεώσει την Parker να προμηθεύει την προσφεύγουσα με τα προϊόντα της στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους ανεξάρτητους διανομείς της ή τις θυγατρικές της, δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα του κοινοτικού δικαστή και ότι, κατά συνέπεια, πρέπει να κηρυχθούν απαράδεκτα.

Επί της ουσίας

- 30 Προς στήριξη της προσφυγής της η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους. Ο πρώτος αφορά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ο δεύτερος παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης και ο τρίτος παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης.

Πρώτος λόγος: παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1

- 31 Ο λόγος που αφορά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης έχει δύο σκέλη. Καταρχάς, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι το σύστημα διανομής της Parker, που συνίσταται στην επιβολή στις θυγατρικές της της υποχρέωσης να παραπέμπουν τις παραγγελίες που προέρχονται από πελάτες από άλλα κράτη μέλη στην εγκατεστημένη στο κράτος μέλος του πελάτη θυγατρική, εξυπηρετεί τον ίδιο σκοπό όπως και οι ρητές απαγορεύσεις εξαγωγών όσον αφορά τους αποκλειστικούς διανομείς της, ήτοι τη διατήρηση εγχωρίων αγορών και τη στεγανοποίησή τους ώστε να εμποδίζεται, να περιορίζεται ή να νοθεύεται ο ανταγωνισμός στο εσωτερικό της Κοινής Αγοράς. Στη συνέχεια, υποστηρίζει ότι το σύστημα αυτό αποτελεί συλλογική επιβολή διακρίσεων στους αντισυμβαλλομένους της, λόγω της εφαρμογής άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, κατά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, στοιχείο δ'.

Ως προς την επιβαλλόμενη στις θυγατρικές της Parker απαγόρευση να προμηθεύουν προϊόντα Parker σε πελάτες που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο της θυγατρικής

— Παράθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 32 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης κατ' εξαίρεση δεν έχει εφαρμογή σε συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο, ως μητρική και θυγατρική εταιρία, όταν πληρούνται σωρευτικά δύο προϋποθέσεις. Πρώτον, οι επιχειρήσεις αυτές πρέπει να αποτελούν οικονομική μονάδα στο εσωτερικό της οποίας η θυγατρική δεν απολαύει πραγματικής αυτονομίας κατά τον καθορισμό της γραμμής δράσεώς της στην αγορά, διότι η μητρική εταιρία ελέγχει διαρκώς τη λήψη αποφάσεων και τη διοίκηση της θυγατρικής της. Δεύτερον, πρέπει αυτές οι συμφωνίες ή πρακτικές να έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τον καθορισμό εσωτερικής κατανομής των δραστηριοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Μαΐου 1988, 30/87, Bodson, Συλλογή 1988, σ. 2479, σκέψη 19). Εν προκειμένω, το εισαχθέν από την Parker σύστημα δεν πληροί καμία από τις απαιτούμενες δύο προϋποθέσεις ώστε να μην έχει εφαρμογή το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 33 Όσον αφορά την ανυπαρξία αυτονομίας των θυγατρικών της Parker έναντι της μητρικής εταιρίας, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι θυγατρικές της Parker, οι οποίες είναι αυτοτελείς οντότητες από νομικής απόψεως, απολαμβάνουν στην πραγματικότητα κάποιο βαθμό αυτονομίας και ελευθερίας δράσεως σχετικά με τη διανομή των προϊόντων Parker στις εδαφικές περιφέρειες αρμοδιότητάς τους. Υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι νομικώς ανεξάρτητες επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο είναι διαφορετικές επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Bodson, σκέψη 20).
- 34 Η οικονομική ανεξαρτησία των θυγατρικών της Parker επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι εταιρίες αυτές πωλούν τα σχετικά προϊόντα σε διαφορετικές

τιμές, ότι καθορίζουν διαφορετικούς όρους εγγυήσεως, ότι οργανώνουν χωριστά διαφημιστικές προσφορές, σε διαφορετικό χρόνο και για διαφορετικά προϊόντα, ότι πωλούν τα ίδια προϊόντα με διαφορετική μορφή, σε διαφορετική συσκευασία και με διαφορετικά παρακολουθήματα, ακολουθώντας διαφορετικές μεθόδους διανομής και διαφορετικά κριτήρια όσον αφορά τις σχετικές παραδόσεις εμπορευμάτων. Αυτή η ποικιλία συστημάτων πώλησεως ανά κράτος δεν οφείλεται σε τήρηση οδηγιών της μητρικής εταιρίας, η δε Επιτροπή δεν απέδειξε τον προβαλλόμενο απόλυτο έλεγχο των θυγατρικών της Parker από τη μητρική εταιρία.

35 Όσον αφορά την εσωτερική κατανομή δραστηριοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων του ομίλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προϋπόθεση σχετικά με την εσωτερική κατανομή των δραστηριοτήτων αποτελεί ένα απαραίτητο αυτοτελές κριτήριο προκειμένου να γίνει δεκτό ότι δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 85, παράγραφος 1. Διατείνεται ότι η εν λόγω προϋπόθεση δεν απορρέει αυτόματα από την προϋπόθεση σχετικά με τον έλεγχο της θυγατρικής από τη μητρική εταιρία και την έλλειψη αυτονομίας της θυγατρικής, αλλά ότι πρέπει να πληρούται χωριστά. Επομένως, από αυτό προκύπτει, κατά την προσφεύγουσα, ότι, ακόμα και στο εσωτερικό ενός ομίλου εταιριών όπου η μητρική εταιρία έχει ευρεία εξουσία να δίδει οδηγίες, δεν επιτρέπεται να συνάπτονται συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό αν αυτές υπερβαίνουν τα όρια που συνεπάγεται η εσωτερική κατανομή δραστηριοτήτων.

36 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, ακόμα και αν γίνει δεκτή η ύπαρξη του εκ μέρους της μητρικής εταιρίας κεντρικού ελέγχου και η ύπαρξη λεπτομερών οδηγιών της εταιρίας αυτής σχετικά με τη συμπεριφορά που πρέπει να τηρούν οι θυγατρικές στην αγορά, ο έλεγχος ο οποίος έχει ως μοναδικό σκοπό την απόλυτη εδαφική προστασία και τη διατήρηση με τον τρόπο αυτό απομονωμένων μεταξύ τους εγχώριων αγορών συνιστά, αυτός καθ'αυτός, κατάχρηση δικαιώματος, καθόσον έτσι παραβιάζονται οι θεμελιώδεις αρχές της κοινής αγοράς· στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση δεν μπορεί να επικαλεστεί τη μη εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1. Στην υπό κρίση υπόθεση, η απόλυτη εδαφική προστασία συνίσταται στο γεγονός ότι η μητρική εταιρία Parker όχι μόνον δεσμεύεται να προμηθεύει με τα προϊόντα της έναν μόνο αντισυμβαλλόμενο σε κάθε κράτος μέλος, ήτοι τον ανεξάρτητο αποκλειστικό διανομέα ή τη θυγατρική της, αλλά καθορίζει επίσης για κάθε μία από τις θυγατρικές της τη δική της εδαφική περιφέρεια δραστηριοτήτων. Μια τέτοια στεγανοποίηση των εγχώριων αγορών προκαλεί δυσμενή αποτελέσματα σε βάρος τρίτων, εμποδίζοντάς τους να εκμεταλλευθούν την ύπαρξη διαφορετικών προσφορών πέραν των εθνικών συνόρων.

- 37 Τέλος, η προσφεύγουσα αποκρούει την άποψη της παρεμβαίνουσας ότι η Parker θα μπορούσε να επιτύχει το ίδιο αποτέλεσμα με το δικό της προσωπικό, ισχυριζόμενη ότι, εφόσον η Parker επέλεξε ένα συγκεκριμένο σύστημα διανομής, εν προκειμένω ένα σύστημα βασιζόμενο στις θυγατρικές της, δεν μπορεί να αντλεί μόνον τα πλεονεκτήματα που αυτό συνεπάγεται, αλλά οφείλει να υφίσταται και τα σχετικά μειονεκτήματα. Υπενθυμίζει ακόμη ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 1985, 25/84 και 26/84, Ford κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 2725, σκέψη 32), έκρινε ότι η Ford, εμποδίζοντας τους γερμανούς διανομείς της να αναπτύσσουν δραστηριότητες πώλησως εκτός της Γερμανίας και να παραδίδουν αυτοκίνητα Ford σε μεταπωλητές άλλων κρατών μελών οι οποίοι δεν υπάγονταν στο σύστημα διανομής της Ford, παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1.
- 38 Η καθής ισχυρίζεται ότι η ακολουθούμενη από την Parker πολιτική διανομής δεν συνιστά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, καθόσον εν προκειμένω έχει εφαρμογή η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τις εσωτερικές συμφωνίες ενός ομίλου. Συναφώς, παρατηρεί ότι από τη νομολογία δεν προκύπτει σαφώς αν η δεύτερη από τις δύο σχετικές προϋποθέσεις έχει αυτοτέλεια και αν πρέπει να συντρέχει σωρευτικά με την πρώτη ή αν αυτή η δεύτερη προϋπόθεση αποτελεί απλώς λογική συνέχεια της δεύτερης· σημειώνει δε ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 11 Απριλίου 1989, 66/86, Ahmed Saeed Flugreisen κ.λπ. (Συλλογή 1989, σ. 803, σκέψεις 35 και 36), δεν επανεξέτασε το κριτήριο της κατανομής δραστηριοτήτων. Εν πάση περιπτώσει, στην υπόθεση αυτή το Δικαστήριο δεν κλήθηκε να κρίνει το ζήτημα αν η αυτή η προϋπόθεση έχει αυτοτελή χαρακτήρα, καθόσον η προϋπόθεση σχετικά με την εσωτερική κατανομή δραστηριοτήτων πληροούται στην περίπτωση της Parker.
- 39 Η καθής διατείνεται ότι το αν πρέπει να εφαρμοστεί ή όχι το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης καθορίζεται βάσει του ελέγχου που ασκεί η μητρική εταιρία, οι δε διαφορές μεταξύ των όρων πώλησως όσον αφορά κάθε θυγατρική μπορούν να εξηγηθούν από τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των εγχώριων αγορών ή μεταξύ των συνηθειών των καταναλωτών. Εν προκειμένω, οι κατεχόμενες κατά 100 % από τη μητρική εταιρία θυγατρικές θα ακολουθούσαν οπωσδήποτε την πολιτική που χαράσσει η Parker (βλ. την απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1983, AEG κατά Επιτροπής, 107/82, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψη 50).

- 40 Επιπλέον, η καθής επικαλείται το από 21 Ιουνίου 1991 έγγραφο, όπου η Parker εξέθεσε, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, τον τρόπο με τον οποίο ελέγχει τις θυγατρικές της. Παρατηρεί ότι από το εν λόγω έγγραφο προκύπτει ότι η Parker διευθύνει την παραγωγή των προϊόντων της και ορίζει την τιμή αγοράς τους από τις θυγατρικές της, καθώς και ότι οι σχετικές με τις πωλήσεις και το μάρκετινγκ δραστηριότητες των θυγατρικών της ελέγχονται από μια περιφερειακή ομάδα («area team») της μητρικής εταιρίας, η οποία εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα πωλήσεων και επιβλέπει την εκτέλεσή του, καθορίζει τους στόχους πωλήσεων, το περιθώριο μικτού κέρδους, τα έξοδα πωλήσεως και το «cash flow», ορίζει την ποικιλία των προς πώληση προϊόντων και ελέγχει τις διαφημιστικές ενέργειες και τις εκπτώσεις. Επιπλέον, είναι υπεύθυνη για το διορισμό των στελεχών στις διευθυντικές θέσεις των θυγατρικών της και ασκεί αυστηρό οικονομικό έλεγχο.
- 41 Η καθής προσθέτει ότι, σε αντίθεση με τους ανεξάρτητους διανομείς, όλα τα έξοδα διανομής των προϊόντων και ο κίνδυνος μεταβολής των οικονομικών δεδομένων, ιδίως λόγω των νομισματικών διακυμάνσεων μεταξύ των κρατών μελών, αναλαμβάνονται από την ίδια τη μητρική εταιρία Parker και όχι από τις θυγατρικές της.
- 42 Όσον αφορά το κριτήριο της εσωτερικής κατανομής των δραστηριοτήτων, η Επιτροπή διατηρείται, σε σχέση με την παρατήρηση που έκανε σχετικά με το ζήτημα αν το κριτήριο αυτό είναι αυτοτελές, ότι ο περιορισμός της εμπορικής δραστηριότητας κάθε θυγατρικής στην εσωτερική εγχώρια αγορά της συνιστά αποδεκτή εσωτερική κατανομή των δραστηριοτήτων, κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου.
- 43 Επιπλέον, η καθής υπενθυμίζει ότι μόνον οι θυγατρικές αρνήθηκαν ενδεχομένως τον εφοδιασμό της Viho και όχι οι ανεξάρτητοι διανομείς, από τους οποίους η Viho δεν είχε καμία δυσκολία να προμηθευθεί τα οικεία προϊόντα σε κοινοτικό επίπεδο. Η Viho, αφού έλαβε μια προσφορά από την ιταλική εταιρία API, απάντησε απλώς ότι μπορούσε να προμηθεύσει η ίδια την API με όλα τα προϊόντα Parker, δεδομένου ότι διέθετε αποθέματα από όλη την ποικιλία των προϊόντων αυτών. Συνεπώς, η Viho κακώς ισχυρίζεται ότι αναγκάστηκε να περιοριστεί σε μία μόνο πηγή εφοδιασμού ή και ότι αποκλείστηκε από τη σχετική αγορά.

- 44 Εν πάση περιπτώσει, η εδαφική προστασία των θυγατρικών στο πλαίσιο ενός ομίλου πρέπει να εκτιμάται διαφορετικά από αυτήν που προκύπτει από συμφωνία συναφθείσα μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων με μόνο σκοπό τη μεταξύ τους κατανομή των εγχώριων αγορών. Κατά την καθής, οι αποφάσεις του Δικαστηρίου της 31ης Οκτωβρίου 1974, 15/74 και 16/74, Centrafarm και De Peijper (Συλλογή τόμος 1974, σ. 451 και 479, αντίστοιχα), οι οποίες αφορούν ακριβώς μια περίπτωση στεγανοποίησης της αγοράς, δεν μπορούν να στηρίξουν το επιχείρημα ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης πρέπει να έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις όπου οι οδηγίες της μητρικής εταιρίας αποσκοπούν στη στεγανοποίηση των εγχώριων αγορών και έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δυσμενών αποτελεσμάτων σε βάρος τρίτων.
- 45 Η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι, ενόψει των σχέσεων τις οποίες διατηρεί η μητρική εταιρία Parker με τις θυγατρικές της, κατέχουσα το 100 % του εταιρικού κεφαλαίου τους, ο όμιλος Parker αποτελεί πράγματι μία οικονομική μονάδα κατά την έννοια της νομολογίας (βλ. τις προαναφερθείσες αποφάσεις Centrafarm και De Peijper, σκέψεις 41 και 42) και ότι, κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατή η ύπαρξη συμφωνίας, εναρμονισμένης πρακτικής ή αποφάσεως ενώσεως μεταξύ επιχειρήσεων μεταξύ της μητρικής εταιρίας και των θυγατρικών της κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Παρατηρεί μάλιστα ότι η Parker θα μπορούσε να επιτύχει το ίδιο αποτέλεσμα με το δικό της προσωπικό πωλήσεων που ασκεί τις δραστηριότητές του σε κάθε ένα από τα κράτη μέλη.
- 46 Όσον αφορά την προϋπόθεση περί εσωτερικής κατανομής των δραστηριοτήτων, η παρεμβαίνουσα διατείνεται ότι το σύστημα διανομής της υπαγορεύθηκε αποκλειστικά από λόγους εσωτερικής φύσεως, με σκοπό την αποτροπή του ανταγωνισμού μεταξύ των θυγατρικών της. Η οργάνωση των πωλήσεων σε συνάρτηση με την αγορά του κάθε κράτους έγινε βάσει οικονομικών εκτιμήσεων και αποβλέπει στην αποφυγή της επαναλήψεως των αυτών εργασιών σε διάφορα κράτη, με αυτήν δε επιδιώκεται να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους, ιδίως όσον αφορά τη γλώσσα και τις πολιτιστικές συνθήκες.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 47 Καταρχάς πρέπει να υπομνησθεί ότι, όσον αφορά τη βάση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης αντιμετώπιση των συμφωνιών που συνάπτονται

στο πλαίσιο όμιλου εταιριών, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι «όταν η θυγατρική εταιρία δεν απολαύει πραγματικής αυτονομίας προσδιορισμού της γραμμής ενεργείας της στην αγορά, οι απαγορεύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 85, παράγραφος 1, μπορούν να λογισθούν ως ανεφάρμοστες στις σχέσεις μεταξύ αυτής και της μητρικής εταιρίας με την οποία αποτελεί οικονομική μονάδα» (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψη 134). Ομοίως, με την προαναφερθείσα απόφαση Ahmed Saeed Flugreisen κ.λπ., το Δικαστήριο έκρινε ότι «το άρθρο 85 δεν έχει εφαρμογή όταν η εν λόγω εναρμονισμένη πρακτική αφορά επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο ως μητρική και θυγατρική εταιρία, και οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν μία οικονομική μονάδα, εντός της οποίας η θυγατρική δεν διαθέτει πραγματική αυτονομία κατά τη χάραξη της πολιτικής της στην αγορά», προσθέτοντας ότι, «ωστόσο, η δράση μιας τέτοιας μονάδας στην αγορά μπορεί να εμπέσει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 86». Επίσης, από τη νομολογία του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης αφορά μόνον τις σχέσεις μεταξύ οικονομικών μονάδων ικανών να ανταγωνίζονται μεταξύ τους, αποκλεισμένων των συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο και αποτελούν μία οικονομική μονάδα (απόφαση της 10ης Μαρτίου 1992, T-68/89, T-77/89 και T-78/89, SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1403, σκέψη 357).

- 48 Αφενός, δεν αμφισβητείται ότι εν προκειμένω η Parker κατέχει το 100 % του κεφαλαίου των θυγατρικών της στο Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες. Αφετέρου, από την περιγραφή στην οποία προέβη η Parker σχετικά με τη λειτουργία των θυγατρικών της, που δεν αμφισβητήθηκε από την προσφεύγουσα, προκύπτει ότι οι σχετικές με τις πωλήσεις και το μάρκετινγκ δραστηριότητες των θυγατρικών της διευθύνονται από μια περιφερειακή ομάδα διοριζόμενη από τη μητρική εταιρία, που ελέγχει, ιδίως, τους στόχους πωλήσεων, το περιθώριο μικτού κέρδους, τα έξοδα πωλήσεως, το «cash flow» και τα αποθέματα. Αυτή η περιφερειακή ομάδα καθορίζει επίσης την ποικιλία των προσφερόμενων προς πώληση προϊόντων, ελέγχει τις διαφημιστικές δραστηριότητες και δίδει οδηγίες όσον αφορά τις τιμές και τις εκπτώσεις.

- 49 Από τα ανωτέρω το Πρωτοδικείο συνάγει ότι ορθά η Επιτροπή χαρακτήρισε την Parker, στο σημείο 2 της αποφάσεώς της, ως «οικονομική μονάδα στο πλαίσιο της οποίας οι θυγατρικές δεν μπορούν να καθορίζουν αυτόνομα τη συμπεριφορά τους στην αγορά».

- 50 Στη συνέχεια, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο όρος επιχείρηση, «εντασσόμενος στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού, πρέπει να νοηθεί ως οικονομική ενότητα από την άποψη του αντικειμένου της οικείας συμφωνίας, έστω και αν από νομική άποψη η οικονομική αυτή ενότητα αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα» (απόφαση της 12ης Ιουλίου 1984, 170/83, Hydrotherm, Συλλογή 1984, σ. 2999, σκέψη 11). Ομοίως, το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι «το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, (...) απευθύνεται σε οικονομικές μονάδες, εκάστη των οποίων περιλαμβάνει ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και αλων στοιχείων, τα οποία έχουν ταχθεί στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου οικονομικού σκοπού, η οποία οργάνωση δύναται να συντελέσει στη διάπραξη παραβάσεως προβλεπομένης από τη διάταξη αυτήν» (απόφαση της 10ης Μαρτίου 1992, T-11/89, Shell κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-757, σκέψη 311). Έτσι, όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού, η ενιαία συμπεριφορά στην αγορά της μητρικής εταιρίας και των θυγατρικών της έχει μεγαλύτερη σημασία από την τυπική αυτοτέλεια των εν λόγω εταιριών, η οποία απορρέει από το γεγονός ότι έχουν χωριστή νομική προσωπικότητα.
- 51 Επομένως, εφόσον δεν υφίσταται σύμπτωση βουλήσεων ανεξαρτήτων οικονομικώς φυσικών ή νομικών προσώπων, οι υπάρχουσες στο πλαίσιο μιας οικονομικής μονάδας σχέσεις δεν μπορούν να αποτελούν συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων που περιορίζει τον ανταγωνισμό, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Όταν η θυγατρική δεν καθορίζει αυτόνομα τη συμπεριφορά της στην αγορά καίτοι έχει, όπως εν προκειμένω, χωριστή νομική προσωπικότητα, αλλά εφαρμόζει τις οδηγίες τις οποίες της δίδει άμεσα ή έμμεσα η μητρική εταιρία, που την ελέγχει κατά 100 %, οι προβλεπόμενες από το άρθρο 85, παράγραφος 1, απαγορεύσεις δεν έχουν εφαρμογή σε σχέσεις μεταξύ της θυγατρικής και της μητρικής εταιρίας που αποτελούν οικονομική μονάδα.
- 52 Ναι μεν είναι ακριβές ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η πολιτική διανομής της Parker, η οποία συνίσταται στην επιβολή απαγορεύσεως στις θυγατρικές της να προμηθεύουν με προϊόντα Parker πελάτες εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο της θυγατρικής, ότι μπορεί να βοηθήσει τη διατήρηση και τη στεγανοποίηση των διαφόρων εθνικών αγορών και, με τον τρόπο αυτό, να εμποδίσει την επίτευξη ενός από τους θεμελιώδεις σκοπούς της δημιουργίας της κοινής αγοράς, πλην όμως, από την προπαρατεθείσα νομολογία προκύπτει ότι αυτή η πολιτική δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρ-

θρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης όταν ασκείται από οικονομική μονάδα όπως ο όμιλος Parker, εντός του οποίου οι θυγατρικές δεν έχουν καμία αυτονομία όσον αφορά τον καθορισμό της συμπεριφοράς τους στην αγορά.

53 Εξ αυτού το Πρωτοδικείο συνάγει ότι ορθά η Επιτροπή αποφάσισε ότι «επομένως, η συμπεριφορά των θυγατρικών καθορίζεται από τη μητρική εταιρία» και ότι «το ενιαίο σύστημα διανομής που ισχύει για τις πωλήσεις των προϊόντων της Parker στη Ισπανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες μέσω των εγκατεστημένων στις χώρες αυτές θυγατρικών της κατά 100 % πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει το Δικαστήριο ώστε να μην εφαρμόζεται το άρθρο 85».

54 Επομένως, ματαίως η προσφεύγουσα διατείνεται ότι οι επίμαχες συμφωνίες παραβιάζουν το άρθρο 85, παράγραφος 1, επειδή υπερβαίνουν τα όρια της εσωτερικής κατανομής δραστηριοτήτων. Πράγματι, πρέπει να γίνει δεκτό ότι από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 85, παράγραφος 1, προκύπτει ότι το άρθρο αυτό δεν αφορά τις ενέργειες που πηγάζουν στην πραγματικότητα από μια οικονομική μονάδα. Δεν απόκειται όμως στο Πρωτοδικείο να αλλοιώσει τη λειτουργία του άρθρου 85 προς πλήρωση ενός ενδεχόμενου κενού όσον αφορά τον προβλεπόμενο από τη Συνθήκη έλεγχο υπό το πρόσχημα ότι ορισμένες ενέργειες, όπως αυτές που καταγγέλλει η προσφεύγουσα, μπορούν να εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού.

55 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του λόγου που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, είναι αβάσιμο.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι εισάγονται δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος της Viho ως προς τις τιμές και τους όρους πώλησεως

— Συνοπτική παράθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 56 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Parker, εφαρμόζοντας άνισους όρους επί ισοδύναμων παροχών εκ μέρους της Viho, παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Υπενθυμίζοντας ότι το άρθρο αυτό, σε αντίθεση με το άρθρο 4, στοιχείο β', της Συνθήκης ΕΚΑΧ, δεν απαγορεύει την εισαγωγή δυσμενών διακρίσεων σε ατομικές περιπτώσεις που γίνεται αυτόνομα από μian επιχείρηση, αλλά απαγορεύει τη λεγόμενη συλλογική επιβολή δυσμενών διακρίσεων, η οποία απορρέει από συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων ή από εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η άνιση μεταχείριση δεν προκύπτει από μεμονωμένη συμπεριφορά της Parker, αλλά αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του όλου συστήματος διανομής το οποίο ακολουθεί η Parker στην κοινή αγορά. Η προσφεύγουσα θεωρεί το σύστημα αυτό ως συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων ή, τουλάχιστον, ως εναρμονισμένη πρακτική, έχουσα ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς λόγω της εφαρμογής, έναντι των εμπορικών συναλλασσομένων, άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών.
- 57 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Parker, μη δεχόμενη να της πωλεί τα προϊόντα της στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις θυγατρικές της ή/και για τους ανεξάρτητους διανομείς που είναι εγκατεστημένοι στα διάφορα κράτη μέλη, την υποβιβάζει στο επίπεδο ενός εμπόρου ο οποίος προμηθεύεται τα προς πώληση προϊόντα από κάποια από τις θυγατρικές της ή από ανεξάρτητο αποκλειστικό διανομέα. Όμως, προβάλλει τον ισχυρισμό ότι, όσον αφορά τόσο τη λειτουργία την οποία επιτελεί όσο και τις ποσότητες που πωλεί, παρέχει υπηρεσίες παρόμοιες προς εκείνες των θυγατρικών και των ανεξάρτητων διανομέων της Parker και ότι, επομένως, η θέση της μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι απολύτως συγκρίσιμη. Δεδομένου ότι η Viho δεν απολαύει των ίδιων όρων που ισχύουν για τις θυγατρικές ή τους ανεξάρτητους διανομείς της Parker, εμποδίζεται να ανταγωνισθεί αποτελεσματικά τις εταιρίες αυτές ή τους διανομείς της Parker.

58 Η καθής υποστηρίζει ότι, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ της Parker και των θυγατρικών της, δεν υφίσταται συμφωνία που να περιορίζει τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Διατείνεται ότι με το δικόγραφο της προσφυγής δεν προσδιορίζεται ούτε με ποιους αποκλειστικούς αντιπροσώπους ήρθε σε επαφή η Parker ούτε τι είδους συμφωνία συνήψε. Ακόμη, δεν αναφέρονται συγκεκριμένες ενέργειες, καθόσον η προσφεύγουσα περιορίζεται στη μνεία του συστήματος της Parker ή της πολιτικής τιμών της Parker γενικά.

59 Κατά την καθής, η προσφεύγουσα θεωρεί, καθώς φαίνεται, ότι το γεγονός και μόνον ότι δεν κατόρθωσε να προμηθευθεί τα εν λόγω προϊόντα στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις θυγατρικές ή για τους ανεξάρτητους αποκλειστικούς διανομείς αποτελεί ανεπίτρεπτο εμπόδιο. Όμως, ο παραγωγός δεν υποχρεούται να πωλεί τα προϊόντα του σε κάθε χονδρέμπορο στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις θυγατρικές του ή για τους ανεξάρτητους αποκλειστικούς διανομείς του. Μια τέτοια υποχρέωση του παραγωγού να εφοδιάζει οποιονδήποτε πελάτη υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις θυγατρικές ή τους ανεξάρτητους διανομείς θα μπορούσε να απορρέει το πολύ από τις διατάξεις του άρθρου 86 της Συνθήκης.

60 Η καθής προσθέτει ότι οι διαφορές τιμών δικαιολογούνται από το γεγονός ότι οι θυγατρικές ή οι ανεξάρτητοι αποκλειστικοί διανομείς επιτελούν άλλη λειτουργία από εκείνη του συνήθους χονδρεμπόρου και δεσμεύονται κατά κανόνα από απαγόρευση ασκήσεως ανταγωνισμού όσον αφορά την πώληση προϊόντων άλλων παραγωγών. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν ενδεχομένως να βαρύνονται με έξοδα διαφημίσεως για τα προϊόντα του παραγωγού. Επομένως, κατά την καθής, δεν αληθεύει ο ισχυρισμός της Viho ότι υφίσταται σε βάρος της δυσμενής διάκριση.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

61 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της Συνθήκης απαγορεύει τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, τις αποφάσεις ενώσεως

επιχειρήσεων και τις εναρμονισμένες πρακτικές που συνίστανται στην εφαρμογή, έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων, άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές, ώστε αυτοί να υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Επομένως, η δυσμενής διάκριση περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 85, παράγραφος 1, πρέπει να απορρέει από συμφωνία, από απόφαση ή από εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ ανεξάρτητων και αυτόνομων οικονομικών μονάδων και όχι από μονομερή συμπεριφορά μιας μόνον επιχειρήσεως.

62 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί, καταρχάς, ότι οι σχέσεις μεταξύ της Parker και των ανεξάρτητων διανομέων της δεν έχουν σημασία για την υπό κρίση διαφορά. Εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, στην προκειμένη υπόθεση, η προσφεύγουσα δεν διευκρίνισε με ποια συμφωνία, απόφαση ή εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ της Parker και των ανεξάρτητων διανομέων της υπέστη δυσμενή μεταχείριση.

63 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο έκρινε ανωτέρω (βλ. σκέψη 51) ότι η Parker και οι θυγατρικές της αποτελούν μία οικονομική μονάδα, η μονομερής συμπεριφορά της οποίας δεν μπορεί να εμπίπτει στην προβλεπόμενη από το άρθρο 85, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της Συνθήκης απαγόρευση. Επομένως, δεν υφίσταται εν προκειμένω δυσμενής διάκριση σε βάρος της Viho ώστε να μπορεί να κολαστεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, στοιχείο δ'.

64 Κατά συνέπεια, και το δεύτερο σκέλος του λόγου που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης πρέπει να απορριφθεί.

Δεύτερος λόγος: παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης

— Συνοπτική παράθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 65 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι οι περισσότεροι από τους σημαντικούς προμηθευτές στον τομέα των χαρτικών ειδών εφαρμόζουν συστήματα διανομής ανάλογα προς αυτό της Parker. Υποστηρίζει ότι τόσο οι διανομείς όσο και ο καταναλωτής αντιμετωπίζουν στην αγορά, όσον αφορά την προσφορά, την άκαμπτη στάση των παραγωγών, ενώ παράλληλα υφίσταται περιορισμένος ανταγωνισμός. Σε μια τέτοια όμως περίπτωση, πρέπει να εξακριβώνεται αν υπάρχει λόγος εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης, λόγω της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως την οποία έχουν οι μεγάλοι παραγωγοί στην αγορά.
- 66 Η προσφεύγουσα κατονομάζει ως τους λοιπούς κύριους προμηθευτές, στον τομέα των μολυβιών και στυλογράφων, τις εταιρίες Mont Blanc, Pentel, Edding, Pilot και Henkel και, στον τομέα των μηχανών γραφείου, τις εταιρίες Canon, Minolta, Toshiba, NEC και Mita, για τις οποίες ισχυρίζεται ότι έχουν όλες ως πολιτική να παραπέμπουν κάθε πελάτη στην αντίστοιχη θυγατρική του κράτους προελεύσεώς του. Δηλώνει ότι είναι σε θέση να προσκομίσει ως αποδεικτικά στοιχεία ενώπιον του Πρωτοδικείου, κατόπιν αιτήματός του, τα σχετικά έγγραφα.
- 67 Η καθής παρατηρεί ότι η προσφεύγουσα δεν αναφέρει κανένα πραγματικό ή νομικό στοιχείο αφορών τη θέση των οικείων επιχειρήσεων στην αγορά, την ύπαρξη ενδεχόμενης ενιαίας συμπεριφοράς ή ακόμα και την ύπαρξη οικονομικών δεσμών μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 361 έως 366). Σημειώνει ακόμα ότι η προσφεύγουσα δεν εξηγεί πώς από τους φακέλους της Επιτροπής προκύπτει συλλογική δεσπόζουσα θέση των εν λόγω επιχειρήσεων στην σχετική αγορά. Τέλος, διατείνεται ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, δεν προβλήθηκε κανένας ουσιαστικός ισχυρισμός επ' αυτού, οπότε η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να εξετάσει αν υπήρχε ή όχι συλλογική δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Από αυτά η καθής συνάγει ότι ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 68 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, κατά το άρθρο 19, πρώτο εδάφιο, του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού (ΕΚ) του Δικαστηρίου, που ισχύει για το Πρωτοδικείο δυνάμει του άρθρου 46, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού, και του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων λόγων. Για τον λόγο αυτό, το δικόγραφο αυτό πρέπει να διευκρινίζει σε τι συνίσταται ο λόγος ακυρώσεως στον οποίο στηρίζεται η προσφυγή, οπότε η αφηρημένη επίκλησή του δεν ικανοποιεί τις επιταγές του Οργανισμού και του Κανονισμού Διαδικασίας (προαναφερθείσα απόφαση Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 130).
- 69 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα, η οποία περιορίζεται στην χωρίς άλλη διευκρίνιση προβολή του ισχυρισμού ότι οι λοιποί κύριοι προμηθευτές μολυβίων και στυλογράφων και άλλων ειδών γραφείου εφαρμόζουν την ίδια πολιτική διανομής όπως η Parker, διατείνεται ότι πρέπει να εξεταστεί μήπως το άρθρο 86 της Συνθήκης πρέπει να εφαρμοστεί λόγω της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως την οποία κατέχουν οι μεγάλοι παραγωγοί στην σχετική αγορά.
- 70 Όμως, μόνη η μνεία, στο δικόγραφο της προσφυγής, του άρθρου 86 της Συνθήκης, χωρίς να προβάλλονται συγκεκριμένοι ισχυρισμοί σχετικά με τη θέση στην αγορά των ως άνω επιχειρήσεων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αρκεί από πλευράς Οργανισμού και Κανονισμού Διαδικασίας.
- 71 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να προβεί σε έρευνα σχετικά με την ενδεχόμενη ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως των κατασκευαστών ειδών γραφείου, καθόσον η καταγγελία της προσφεύγουσας της 22ας Μαΐου 1991 δεν περιείχε κανένα στοιχείο τέτοιας φύσεως ώστε να συνεπάγεται την υποχρέωση της Επιτροπής να προβεί σε έρευνα επ' αυτού.

- 72 Επομένως, ο δεύτερος λόγος που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης πρέπει να απορριφθεί.

Τρίτος λόγος: παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης

— Συνοπτική παράθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 73 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι αιτιολόγησε ανεπαρκώς την απόφασή της, παραλείποντας να εκθέσει πλήρως τα στοιχεία και τους λόγους που την οδήγησαν να θεωρήσει ότι το σύστημα διανομής της Parker δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 74 Η καθής απορρίπτει την αιτίαση που στηρίζεται σε ανεπαρκή αιτιολόγηση, ισχυριζόμενη ότι η απόφαση παρέχει τη δυνατότητα στην προσφεύγουσα να αντιληφθεί τη συλλογιστική της Επιτροπής και στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχό του (απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 1986, 203/85, Nicolet Instrument, Συλλογή 1986, σ. 2049, σκέψεις 10 και 11). Συναφώς, η καθής θεωρεί ότι από τις σελίδες 3 έως 5 της αποφάσεώς της προκύπτουν σαφώς οι λόγοι που την οδήγησαν στο να μην εφαρμόσει το άρθρο 85, παράγραφος 1, και εκείνοι βάσει των οποίων συνάγεται ότι η Parker δεν έχει υποχρέωση να εφοδιάζει την προσφεύγουσα στις ίδιες τιμές και υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τις θυγατρικές της και τους ανεξάρτητους διανομείς της. Η Επιτροπή προσθέτει ότι δεν υποχρεούται να επανέλθει σε όλα τα νομικά ζητήματα στα οποία αναφέρθηκε η προσφεύγουσα κατά τη διοικητική διαδικασία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-9/89, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-499, σκέψη 332).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 75 Πρέπει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 1982, 110/81, Roquette Frères, Συλλογή 1982, σ. 3159, σκέψη 24, και του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1993, T-7/92, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής,

Συλλογή 1992, σ. II-669, σκέψη 30) προκύπτει ότι η αιτιολογία βλαπτικής πράξεως πρέπει να παρέχει στον μεν παραλήπτη της τη δυνατότητα να πληροφορηθεί τους λόγους που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο για να μπορέσει, ενδεχομένως, να προβάλει τα δικαιώματά του και να εξακριβώσει τη βασιμότητα της απόφασεως αυτής, στον δε κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του.

76 Στη συνέχεια, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση, στο πλαίσιο της αιτιολογίας των αποφάσεων τις οποίες εκδίδει προς εξασφάλιση της εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού, εφ' όλων των επιχειρημάτων τα οποία οι ενδιαφερόμενοι προβάλλουν προς στήριξη του αιτήματός τους. Πράγματι, αρκεί η Επιτροπή να εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά και τις νομικές εκτιμήσεις που έχουν ουσιώδη σημασία για την οικονομία της αποφάσεώς της (βλ. τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1992, T-44/90, La Cinq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1, σκέψη 35, και Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψη 31).

77 Από την ανάγνωση της επίδικης αποφάσεως το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι σ' αυτήν περιλαμβάνονται όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται προς απόρριψη της καταγγελίας της προσφεύγουσας, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό τη δυνατότητα στην προσφεύγουσα να αμφισβητήσει τη βασιμότητά της και στο Πρωτοδικείο να ασκήσει έλεγχο νομιμότητάς. Συνεπώς, η επίδικη απόφαση δεν πάσχει από έλλειψη αιτιολογίας.

78 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

79 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε

σχετικό αίτημα. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα έξοδα.

- ⁸⁰ Όσον αφορά τα έξοδα του παρεμβάντος διαδικίου, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, υπό τις συνθήκες της προκειμένης υποθέσεως, δεν υπάρχει λόγος να εφαρμόσει το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας του και να αποφασίσει ότι ο παρεμβάς διάδικος πρέπει να φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα. Επομένως, η προσφεύγουσα πρέπει να φέρει και τα έξοδα της Parker, η οποία άσκησε παρέμβαση.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.**
- 2) Η προσφεύγουσα φέρει το σύνολο των δικαστικών εξόδων, περιλαμβανομένων και εκείνων της παρεμβαίνουσας Parker Ltd.**

Schintgen

García-Valdecasas

Kirschner

Vesterdorf

Bellamy

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Ιανουαρίου 1995.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

R. Schintgen